GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 011271
שם התלמיד/ה: _____

עברית: לשון

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק א – שם המספר ואותיות השימוש – 20 נקודות
פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).
ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

השאלות

פרק א: חובה – שם המספר ואותיות השימוש

(20 נקודות)

ענו על שאלה 1 שלפניכם.

1. (20 נקודות)

לפניכם משפטים ובהם אפשרויות להגיית שם המספר ואותיות השימוש וכן מספרים מודגשים.

הקיפו את הצורה הנכונה מבין האפשרויות להגיית שם המספר, וכתבו במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנקד).

- המונח "חשיבה ביקורתית" הופיע לראשונה בשנת **אֶלֶף שְׁמוֹנָה מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה / אֶלֶף שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה** במאמר בכתב עת בריטי.
- **בְּשְׁלֹשֶׁת / בְּשְׁלוֹשׁ / בִּשְׁלֹשֶׁת / בִּשְׁלוֹשׁ** העקרונות של החשיבה הביקורתית שהוצגו במאמר באה לידי ביטוי המיומנות של הטלת ספק.
- המאמר "מהי חשיבה ביקורתית?" מאת גל גרוס התפרסם באתר "הידען" ב־ **15** _____ בספטמבר 2007.
- הקורס המקוון בנושא חשיבה ביקורתית כולל **שִׁבְעָה / שֶׁבַע** יחידות לימוד, ובהן **54** _____ שיעורים מגוונים.
- **שֵׁשׁ / שֵׁשֶׁת** ההצעות להתמודדות עם חדשות כזב התפרסמו באתר איגוד האינטרנט הישראלי.
- הכינוס ה־ **12** _____ בנושא חדשנות וטכנולוגיות למידה ייערך בחודש הבא.
- על פי מחקרים, **10** _____ אחוזים מן המשתמשים ברשת החברתית פייסבוק נחשפים ל־60% מן הידיעות השקריות המתפרסמות בה.
- קראתי מאמר **1** _____ שעוסק בחשיבה ביקורתית.
- בעמוד מספר **1** _____ במאמר מוסבר מהי חשיבה ביקורתית בתחום החינוך.

פרק ב: תחביר

(80 נקודות)

לפניכם שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.

בחרו **בפרק שלמדתם:** בפרק ב – תחביר **או** בפרק ג – מערכת הצורות.

בפרק שבחרתם ענו על השאלות לפי ההוראות.

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 2–6 (לכל שאלה – 20 נקודות).

שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

2. (20 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

א. לפניכם שלושה משפטים.

I. **אומנם גם בעבר התפשט מידע שקרי, אולם בימינו השקרים מופצים במהירות רבה יותר.** _____

II. **אם אנחנו שומעים משהו פעמים רבות, אנחנו מתחילים להאמין שהוא האמת.** _____

III. **באמצעות האינטרנט מתאפשרות צפייה בסרטונים, הקשבה להסכתים וקריאת מאמרים בכל נושא.** _____

(1) כתבו ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.

– אם המשפט מורכב, תחמו את הפסוקיות או הפסוקיות, וכתבו את התפקיד התחבירי של כל פסוקית.

– אם המשפט הוא משפט איחוי, תחמו את איבריו.

(2) באחד המשפטים יש חלק כולל. העתיקו את החלק הכולל, וכתבו את התפקיד התחבירי שלו.

החלק הכולל: _____

התפקיד התחבירי: _____

ב. לפניכם משפט מורכב.

הסובלנות שלנו כלפי עמדות אחרות מועטה הואיל ואנחנו לא נחשפים כמעט לעמדות אלה.

המירו את המשפט במשפט איחוי, שיבטא את אותו קשר לוגי.

3. (20 נקודות)

א. לפניכם משפט פשוט.

כידוע, רוב הגולשים ברשתות נחשפים יום־יום לידיעות חדשותיות.

נתחו את המשפט: ציינו מעל המילים את התפקידים התחביריים שלהן.

ב. לפניכם שני משפטים מורכבים.

I. **ידוע לנו שבעת האחרונה כולנו צורכים ביתר שאת מידע מן המדיה החברתית.**

II. **החוקרים טענו: "ההפצה של ידיעות מזויפות מהירה יותר ורחבה יותר מההפצה של ידיעות אמיתיות".**

(1) בכל אחד מן המשפטים – תחמו את הפסוקית, וכתבו את התפקיד התחבירי שלה.

(2) המירו את **משפט II** במשפט פשוט בעל הסגר. אין להוסיף מידע.

4. (20 נקודות)

א. לפניכם שני משפטים.

I. **הרשתות החברתיות לא רק מהדהדות את התפיסות שלנו, אלא גם משפיעות על דרך החשיבה שלנו.** _____

II. **הבעיה העיקרית אינה הטיות מחשבתיות, אלא עצלנות מנטלית.** _____

(1) ציינו ליד כל משפט את סוג הקשר הלוגי שבו.

(2) כתבו את **משפט I** מחדש בלי להשתמש במבנה "לא... אלא...". שמרו על הקשר הלוגי במשפט.

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. לפניכם שלושה משפטים ובכל אחד מהם יש תמורה.

I. **ברשתות החברתיות אנו עדים לסילוף ולהכחשה גם של מידע מובן מאליו, כמו סכנת שינויי האקלים.**

II. **בסופו של דבר אנחנו הגולשים נצטרך להחליט אם הידיעה שאנו נתקלים בה היא אמיתית או לא.**

III. **טוב נעשה אם ננקוט צעדים אחראיים ושקולים להתמודדות עם הבעיה: הטלת ספק, התעמקות בתוכן והשהיית הלחיצה על כפתור השיתוף.**

(1) בכל אחד מן המשפטים – סמנו את התמורה.

(2) ציינו את התפקיד התחבירי של המילה/המילים שהתמורה ממירה בכל משפט.

משפט I _____

משפט II _____

משפט III _____

ג. לפניכם קטע שפורסם בחדשות בשנת 2020.

במשך שנים העיבו חשדות ותחקירים על הרשתות החברתיות. אך סרט חדש שהופק לאחרונה עורר בהלה של ממש. "מסכי עשן: המלכודת הדיגיטלית" מביא עדויות של בכירים לשעבר בחברות טכנולוגיות שחושפים לראשונה: "כך הרשתות החברתיות משפיעות עלינו בלי שאפילו נשים לב".

על פי מידע מהקטע, נסחו משפט אחד פשוט ובו תמורה. אין להשתמש בכל המידע שבקטע.

5. (20 נקודות)

א. לפניכם חמישה משפטים ובהם נשואים מסוגים שונים.

I. **כיצד נוכל להימנע מהפצת מידע שגוי?**

II. **כדאי שנתייעץ עם אנשים קרובים.**

III. **הפצת שקרים היא לא עניין חדש.**

IV. **הפצת המידע נעשתה זמינה הרבה יותר.**

V. **לעיתים המידע אפילו שקרי ומניפולטיבי.**

בכל משפט – סמנו קו מתחת לכל נשוא שבו.

ב. לפניכם ארבעה משפטים ובכל אחד מהם המילה "עוקבים" מסומנת בקו.

I. **המספרים 28 ו־29 הם מספרים עוקבים.**

II. **למשרד החינוך יש יותר מ־43 אלף עוקבים באינסטגרם.**

III. **אם אינכם עוקבים אחר ההנחיות, אתם עלולים לטעות.**

IV. **מחאת העוקבים הצליחה, והאומן הסיר את הידיעה השקרית.**

(1) הקיפו את שני המשפטים שבהם המילה "עוקבים" היא באותו חלק דיבור.

(2) ציינו את התפקיד התחבירי של המילה "עוקבים" בכל אחד מן המשפטים שהקפתם.

במשפט ___ התפקיד התחבירי של המילה "עוקבים" הוא _____ .

במשפט ___ התפקיד התחבירי של המילה "עוקבים" הוא _____ .

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. לפניכם שני משפטים פשוטים ובכל אחד מהם המילה "נחקרות" מסומנת בקו.

I. **רוב הנחקרות השיבו בשלילה על השאלה.**

II. **בימים אלה נחקרות ההשפעות של הפצת מידע שקרי על חיינו.**

בכל משפט ציינו מעל המילה "נחקרות" את חלק הדיבור שלה. שימו לב: אין לציין את התפקיד התחבירי.

ד. לפניכם משפט שביקשה המורה מן התלמידים לנתח בשיעור לשון.

אחת ההטיות הנחקרות נקראת "אפקט תיבת תהודה".

בועז טען שזה משפט פשוט, ואילו עינת טענה שזה משפט מורכב.

נמקו כל אחת מן הטענות הללו.

6. (20 נקודות)

א. לפניכם קטע ואחריו הנחיות. הוסיפו לקטע סימני פיסוק לפי הנחיות אלה.

הבינה המלאכותית מייצרת כמות רבה של תוכן ומידע רב זורם אלינו מכל פינה. במציאות זו חינוך לחשיבה ביקורתית נהפך לעניין חשוב במיוחד. במסגרת חינוך זה התלמידים עוסקים בניתוח מידע בשאילת שאלות ובגיבוש דעות מושכלות. ד"ר סוניה בן ג'אפר מנכ"לית הקרן לחינוך מדגישה תלמידינו חייבים לבחון בביקורתיות את המידע. לטענתה כשמידע עלול להיות שגוי או מטעה ההבחנה בין אמיתי לדמיוני הכרחית יותר מאי פעם.

- פסקו תמורה.
- פסקו חלקים כוללים.
- פסקו הסגר.
- פסקו דיבור ישיר.
- פסקו פסוקית.
- פסקו משפט איחוי.

ב. לפניכם משפט מורכב.

הפרסומות שאנו נחשפים להן ברשתות החברתיות הן למוצרים שתואמים את אורח החיים שלנו.

פרקו את המשפט לשלושה משפטים פשוטים.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

פרק ג: מערכת הצורות

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

(80 נקודות)

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 7–11 (לכל שאלה – 20 נקודות).

שימו לב: בכל שאלה שתבחרו ענו על כל הסעיפים.

---

7. (20 נקודות)

א. לפניכם קטע ובו פעלים מודגשים.

יש אנשים שמשתמשים ברשתות החברתיות כדי **לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ**, ואחרים כדי לקבל חשיפה רחבה. הם מפרסמים תכנים **שמְעוֹרְרִים** רגש, אך לא תמיד הם אמינים. הפצה מהירה של ידיעות **המֻמְצָאוֹת** לצורך פרסום **והמוּצָאוֹת** מהקשרן עלולה **לְהַקְשׁוֹת** עלינו לשפוט את אמינות המידע, ולכן עלינו להיות זהירים וביקורתיים יותר בנוגע לדעות שאנו **מַבִּיעִים**.

בטבלה שלפניכם נתחו את הפעלים המודגשים בקטע – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ		
מְעוֹרְרִים		
מֻמְצָאוֹת		
מוּצָאוֹת		
לְהַקְשׁוֹת		
מַבִּיעִים		

ב. לפניכם שישה משפטים ובכל אחד מהם פועל מודגש.

- כולנו **נִזּוֹנִים** מן המידע שבערוצי התקשורת.
- השפעה נוספת שאנו **נִתּוּנִים** לה היא הטיית האישוש.
- אנו **נוֹטִים** לצרוך מידע התומך בעמדותינו.
- מידע התואם את עמדותינו **יֵרָאֶה** לנו אמין יותר.
- לבינה המלאכותית **נוֹסָפוֹת** יכולות כל הזמן.
- טוב נעשה אם **נִבְחַר** בצד האחראי והשקול.

בטבלה שלפניכם מיינו את ששת הפעלים המודגשים על פי הבניין.

פעלים בבניין קל	פעלים בבניין נפעל

8. (20 נקודות)

א. לפניכם בדיחה משעשעת.

המילה **צִפִּית** בבדיחה היא דו־משמעית, ומשמשת בו בזמן בשני חלקי דיבור שונים: פועל ושם עצם.
נתחו את המילה בכל חלק דיבור על פי ההנחיות.

צִפִּית – פועל – השורש: _____ הבניין: _____ הזמן: _____ הגוף: _____

צִפִּית – שם עצם – הבסיס: _____ הצורן הסופי: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

ב. לפניכם טבלה ובה משפטים שבהם שם פועל מודגש. מתחת לטבלה יש רשימת מילים.
השלימו את הטבלה: ציינו את הבניין של כל שם פועל, והעתיקו לכל שם פועל מילה מן הרשימה – הגזורה מאותו השורש ויש לה אותה המשמעות.

שם הפועל	הבניין	מילה מן הרשימה – מאותו השורש ובאותה המשמעות
אנו נהנים **לִצְפּוֹת** בסרטונים ברשת.		
רצוי **לְצַפּוֹת** לתגובה.		

רשימת המילים: **הֲצָפָה, מִצְפֶּה, צְפִיפוּת, צִפִּיָּה, מָצוֹף**

ג. מתוך רשימת המילים שבסעיף ב העתיקו שתי מילים הגזורות מן השורש צ-ו-ף.

_____ _____

ד. לפניכם שני משפטים ובהם פעלים מודגשים.

- ה"פוסטים" **הנִקְרָאִים** ביותר **מוֹכִיחִים** כי רוב הזמן המשתמשים נמצאים ב"תיבת תהודה".
- הניסיון להעביר מידע חשוב **נִדּוֹן** לכישלון.

לפניכם הפעלים המודגשים. ציינו ליד כל פועל סביל את צורת הפעיל שלו, וליד כל פועל פעיל את צורת הסביל שלו; שמרו על הגוף והזמן של כל פועל.

נִקְרָאִים _____ , **מוֹכִיחִים** _____ , **נִדּוֹן** _____

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

9. (20 נקודות)

א. לפניכם רשימת שמות במשקלי בעלי העיסוק.

הוֹרֶה, נַגָּן, אוֹפֶה, מוֹרֶה, קַבְּלָן

(1) הקיפו שני שמות הגזורים באותו המשקל.

(2) ציינו את המשקל המשותף לשני השמות שהקפתם. _____

ב. לפניכם רשימת מילים.

תְּפוּצָה, תְּפוּסָה, תַּבְהֵלָה, תְּעוּפָה

(1) הקיפו את המילה היוצאת דופן מבחינת תפקיד האות תי"ו.

(2) ציינו את תפקיד האות תי"ו במילה היוצאת דופן שהקפתם. _____

(3) ציינו את תפקיד האות תי"ו המשותף לשלוש המילים האחרות. _____

ג. לפניכם משפט ובו מילים מודגשות.

- **התְּגוּבָן** (טוקבקיסט) כתב **תְּגוּבִית** (טוקבק) ב**תְּגוּבָה** על **רְשׁוּמָה** (פוסט).

(1) בטבלה שלפניכם מיינו את המילים המודגשות לשתי קבוצות לפי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

(2) ציינו בטבלה ליד כל אחת מן המילים שנוצרו בדרך של שורש ומשקל – את השורש שלה.

ד. האקדמיה ללשון העברית פנתה אל הציבור כדי שיציע חלופות עבריות למילה "פּוֹדְקַאסְט".

אחת ההצעות הייתה **שִׁדּוּרֶשֶׁת**, אבל בסופו של דבר ההצעה שהתקבלה היא המילה **הֶסְכֵּת**.

(1) מהי דרך התצורה של המילה **שִׁדּוּרֶשֶׁת**? _____

(2) ציינו את השורש ואת המשקל של המילה **הֶסְכֵּת**.

השורש: _____ המשקל: _____

10. (20 נקודות)

א. לפניכם משפט ובו מילים מודגשות הגזורות מאותו השורש.

- בינה מלאכותית **יוֹצֶרֶת** היא כלי **המְיַצֵּר** תוכן, והיא מאפשרת **יְצִירַת** טקסטים, תמונות וסרטונים.

(1) מעל כל אחת מן המילים המודגשות כתבו את חלק הדיבור שלה.

(2) כתבו פועל הגזור מהשורש המשותף למילים המודגשות, והנוטה בבניין נפעל, בזמן בינוני, ביחיד.

_____

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם המילה "יצירתי" מודגשת.
כתבו ליד כל משפט את משמעות הצורן הסופי במילה המודגשת בו.

- אני בחור **יְצִירָתִי**. _____
- **יְצִירָתִי** זכתה לביקורות חיוביות. _____

ג. לפניכם משפט ובו מילים מוגדלות שהצורנים הסופיים בהן מודגשים.

- בימינו **מהדורות** החדשות **המרכזיות** המשודרות בערוצי הטלוויזיה ב**שעות** הערב עדיין זוכות ל**פופולריות** רבה.

השלימו את המשפטים שלפניכם.
מבין המילים המוגדלות המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי המודגש היא _____,
ומשמעות הצורן הסופי במילה זו היא _____.
המשמעות המשותפת לצורנים הסופיים המודגשים במילים האחרות היא _____.

ד. לפניכם ארבעה משפטים ובהם המילה "עוקבים" מודגשת.

- המספרים 28 ו־29 הם מספרים **עוֹקְבִים**.
- למשרד החינוך יש יותר מ־43 אלף **עוֹקְבִים** באינסטגרם.
- אם אינכם **עוֹקְבִים** אחר ההנחיות, אתם עלולים לטעות.
- מחאת ה**עוֹקְבִים** הצליחה, והאומן הסיר את הידיעה השקרית.

(1) הקיפו את שני המשפטים שבהם המילה "עוקבים" היא באותו חלק דיבור.
(2) ציינו את חלק הדיבור המשותף למילה "עוקבים" במשפטים שהקפתם. _____

ה. לפניכם משפט ובו שתי מילים מודגשות, אך רק אחת מהן מתאימה להקשר המשפט.

- אנו **מִתְקַשְּׁרִים** / **מְתַקְשְׁרִים** כיום באמצעות הודעות כתובות או קוליות ולעיתים באמצעות אימוג'ים בלבד.

(1) הקיפו את המילה המודגשת המתאימה להקשר המשפט.
(2) ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחת מן המילים המודגשות.
מִתְקַשְּׁרִים השורש: _____ הבניין: _____
מְתַקְשְׁרִים השורש: _____ הבניין: _____

11. (20 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

א. לפניכם רשימה של צירופי מילים.

- **דֵּעָה נְפוֹצָה**
- **הַטָּיַת חֲשִׁיבָה**
- **אֲתָר יִעוּדִי**
- **תְּגוּבָה תַּקִּיפָה**
- **הִמְּנְעוּת מִשִּׁתּוּף**

(1) – העתיקו את שני הצירופים שבכל אחד מהם שתי המילים הן שמות פעולה.
– בצירופים שהעתקתם, ציינו מעל כל שם פעולה את הבניין שלו.
הצירוף: _____ , הצירוף: _____
(2) שלושת הצירופים האחרים בנויים משם עצם ומשם תואר.
– העתיקו את הצירוף ששם התואר בו גזור מצורת בינוני. _____
– ציינו את הבניין של צורת הבינוני. _____
– העתיקו את הצירוף ששם התואר בו נוצר בדרך של בסיס וצורן סופי. _____

ב. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם המילה "ארגון" מודגשת.

- אחת ההמלצות בכתיבת סקירה היא **אִרְגּוּן** המידע בתוך טבלה.
- פניתי ל**אִרְגּוּן** העובדים כדי לבדוק את תנאי ההעסקה שלי.

(1) המילה "ארגון" נוטה במשקל שם פעולה, אך רק באחד מן המשפטים היא מבטאת פעולה.
הקיפו את המילה "ארגון" במשפט זה.
(2) ציינו את השורש ואת הבניין של המילה **אִרְגּוּן**.
השורש: _____ הבניין: _____

ג. לפניכם שני צירופים ובהם מילים מודגשות.

- **צְרִיכָה** אחראית של מידע _____
- ידיעה **אֲמִינָה** _____

ציינו ליד כל צירוף את המשקל של המילה המודגשת בו.

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon